

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ- ΦΑΣΗ Β (2013-2014)

Πλαίσιο Σχεδιασμού και Οργάνωσης Διδασκαλίας

Ενότητα που αφορά στη διδασκαλία (βάσει του σχολικού γλωσσικού εγχειριδίου): Ενότητα 20, «Ποιος είναι; Τι κάνει;»

Τάξη: Β΄ Δημοτικό Σχολείο: Α΄ Λακατάμειας, ΚΑ΄

Ημερομηνία: 25/2/2014

Δίκτυο Σχολείων ΕΔΕ: κ. Ανδρούλας Σιμητρά Κωνσταντίνου

Για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της διδασκαλίας συνεργάστηκαν: **Στέλλα Λαζάρου (Εκπαιδευτικός)** και **Ευρυδίκη Παπαγεωργίου (Σύμβουλος Ελληνικών)**

1. Συνοπτική παρουσίαση ανάπτυξης της ενότητας

1.1. Τι έχει προηγηθεί της διδασκαλίας:

- Σκοπός της Ενότητας είναι τα παιδιά, μέσα από τη γνωριμία των παραδοσιακών επαγγελμάτων, να προβληματιστούν γύρω από το έμφυλο στοιχείο που χαρακτηρίζει ή και χαρακτηρίζει ακόμα τα επαγγέλματα.
- Αφορμή για το ξεκίνημα της Ενότητας στάθηκε μια παρατήρηση που έκαναν τα παιδιά, σχετικά με το έμβλημα του Δήμου Λακατάμειας (αλακάτι). Τους προβληματίσε το γιατί επιλέχθηκε από τον Δήμο το συγκεκριμένο έμβλημα. Βρήκαν απάντηση στο ερώτημα μετά από έρευνα. Φάνηκε να ενδιαφέρονται να γνωρίσουν παραδοσιακά επαγγέλματα που είχαν σχέση με το νερό.
- Γί αυτό ακολούθησε επίσκεψη στο Μουσείο Νερού. Σχετικά κείμενα ήταν το ποίημα «Ο νερουλάς», από το βιβλίο «Επαγγέλματα παλιά που δεν υπάρχουν πια» (Χατζηκοκολάκη Σοφία, Εκδόσεις Καμπανά, 2000, ISBN 960-257-725-8), καθώς και το ποίημα «Ο παγοπώλης» από το βιβλίο της Γλώσσας (Β.Μ. Μέρος Γ΄, σελ. 41).
- Τα παιδιά έδειξαν ενδιαφέρον να διερευνήσουν περισσότερο το θέμα και εντόπισαν παραδοσιακά επαγγέλματα που διασώζονται στη Λακατάμεια.

- Μελετήθηκε το κείμενο «Η συνέντευξη με τον κυρ-Παντελή» (Β. Μ. Μέρος Γ΄, σελ.39 - 40) και δόθηκε έμφαση στον τρόπο διατύπωσης των ερωτήσεων. Διατυπώθηκαν ανάλογες ερωτήσεις και τα παιδιά πήραν συνέντευξη από τον νερούλα του σχολείου.
- Τα παιδιά διαπίστωσαν ότι τα περισσότερα παραδοσιακά επαγγέλματα φαίνεται να είναι ανδρικά και αυτό τους προβλημάτισε. Για τον λόγο αυτό συνομίλησαν με τη γιαγιά και τον παππού τους και κατέγραψαν τις πληροφορίες που πήραν.
- Φιλοξένησαν στην τάξη τη γιαγιά μιας μαθήτριας, την κυρία Χριστίνα, και πήραν ακόμα περισσότερες πληροφορίες για τις ασχολίες των γυναικών στα παλιά χρόνια. Με αυτό τον τρόπο επαλήθευσαν ή και διέψευσαν αρχικές υποθέσεις, σχετικά με το αν τα παραδοσιακά επαγγέλματα διακρίνονταν σε ανδρικά και γυναικεία και τους λόγους που γινόταν αυτός ο διαχωρισμός.

1.2. Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας της συγκεκριμένης διδασκαλίας:

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	πλάσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)
1.1. Εντοπίζουν βασικές πληροφορίες που δηλώνονται άμεσα ή και έμμεσα στο κείμενο	1.1.1. Λέξεις, φράσεις, προτάσεις που δηλώνουν άμεσα ή και έμμεσα βασικές πληροφορίες (π.χ., θέμα, χώρος, χρόνος, πρόσωπα)
1.3. Συνδέουν νοήματα κειμένων με συγκεκριμένο πλαίσιο	1.3.1. Σχέση κειμένου με συγκεκριμένο θεματικό πλαίσιο ή και προβληματισμό: επαγγέλματα και φύλο
2. Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης	
2.1. Διαβάζουν κείμενα, με φθίνουσα υποστήριξη, έχοντας κατακτήσει τον μηχανισμό της ανάγνωσης	2.1.5. Σημασιολογική ερμηνεία γλωσσικών στοιχείων (λέξεων, φράσεων) και μη γλωσσικών (π.χ., εικόνας, φωτογραφίας), με βάση τα συμφραζόμενα
2.2. Αναγνωρίζουν και αναφέρουν το είδος κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του	2.2.1. Ποίημα
3. Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του	
3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός κειμένου, συνδέοντάς την με παραμέτρους του επικοινωνιακού πλαισίου (σκοπός και αποδέκτης)	3.1.1. Μέσα παρουσίασης περιεχομένου [θέμα, είδος κειμένου, οργάνωση κειμένου (ανάλογα με το είδος και τη λειτουργία), λεξιλόγιο, μη γλωσσικά στοιχεία] και σχέση με σκοπό και αποδέκτη
3.2. Κρίνουν τον τρόπο που η προσέγγιση του ίδιου θέματος σε διαφορετικά κείμενα επηρεάζει τους ίδιους ως αναγνώστες	3.2.1. Ομοιότητες και διαφορές μεταξύ κειμένων ίδιου είδους (π.χ., παραμύθι - παραμύθι) ή μεταξύ κειμένων διαφορετικού είδους (π.χ., παραμύθι- ανακοίνωση)

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο	πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)
1.1. Καθορίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση, που σχετίζονται με οικείες εμπειρίες	1.1.2. Κίνητρα για παραγωγή κειμένου, όπως: συναισθήματα, απόψεις, επιθυμίες, προτιμήσεις
1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη, συνδέοντας το παραγόμενο κείμενο με επικοινωνιακό πλαίσιο	1.2.1. Πρόκληση αισθητικής απόλαυσης, έκφραση επιθυμίας
2. Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο	
2.1. Παράγουν κείμενα με καθοδήγηση, έχοντας κατακτήσει τον μηχανισμό της γραφής και αξιοποιώντας συμβάσεις του γραπτού λόγου	2.1.1. Μονάδες οργάνωσης γραπτού λόγου, όπως: κείμενο (ποίημα)
3. Αξιολογούν το παραχθέν κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του	
3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα κειμένου, με βάση το θεματικό πλαίσιο και βασικές παραμέτρους του επικοινωνιακού πλαισίου	3.1.2. Επικοινωνιακή επάρκεια κειμένου, όπως: συνάφεια θέματος, σκοπού, αποδέκτη, ύφους

1.3. Τι προγραμματίζεται να γίνει στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διδασκαλίας (χρονική διαδοχή ενεργειών εκπαιδευτικού-παιδιών, παράμετροι εστίασης της διδασκαλίας, δραστηριότητες, δεξιότητες κ.λπ.):

1. Οι μαθητές/τριες συνδέουν προηγούμενες γνώσεις τους με το σημερινό μάθημα.
2. Περιγράφουν την εικόνα που συνοδεύει το ποίημα και κάνουν υποθέσεις για το περιεχόμενο του ποιήματος.
3. Βάζουν στη σειρά τους στίχους του ποιήματος για να σχηματίσουν μια στροφή (ορισμένα παιδιά με καρτέλες και άλλα στον Η.Υ.).
4. Παίζουν το παιχνίδι «Γέρο γέρο βασιλιά» - παντομίμα.
5. Διαβάζουν, αναλύουν, κρίνουν και μελετούν το ποίημα ως κειμενικό είδος.
6. Ερμηνεύουν το γιατί δόθηκε στο ποίημα ο τίτλος «Δουλειές» αντί του τίτλου «Επαγγέλματα». Διασυνδέουν τον τίτλο και την εικόνα του ποιήματος με το περιεχόμενό του.
7. Καταγράφουν τα ουδέτερα σε –ι, προβαίνουν σε ορθογραφικές παρατηρήσεις και διαπιστώνουν τον λειτουργικό τους ρόλο στο ποίημα.

8. Ανατρέχουν σε έρευνα και κείμενα – μαρτυρίες, για να αναδείξουν το ζήτημα του διαχωρισμού των επαγγελματιών σε ανδρικά και γυναικεία.
9. Μελετούν το κείμενο «Μαρτυρία της κας Χριστίνας», για να αναδείξουν ακόμα πιο έντονα το στοιχείο του διαχωρισμού των παραδοσιακών επαγγελματιών σε ανδρικά και γυναικεία. Εστιάζουν στην αμεσότητα του λόγου της, στη χρήση παρελθοντικών χρόνων και στην απαρίθμηση των υλικών που χρησιμοποίησε με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος.
10. Προβληματίζονται για το αν υπάρχει και στις μέρες μας ο διαχωρισμός μεταξύ ανδρικών και γυναικείων επαγγελματιών.
11. Λογισμικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Ελλάδας, Τάξεις Γ'-Δ', Επαγγέλματα: δίνεται στους/στις μαθητές/τριες μια λίστα από επαγγέλματα και καλούνται να απαντήσουν κατά πόσον αυτά ασκούνται από άνδρες ή γυναίκες ή και από τα δύο φύλα. Οι μαθητές ψηφίζουν κάθε φορά τι πιστεύουν και μέσα από την επαλήθευση συμπεραίνουν κάθε φορά ότι όλα τα επαγγέλματα μπορούν να ασκηθούν είτε από άνδρα είτε από γυναίκα (αυτή η δραστηριότητα μπορεί να δημιουργήσει άνοιγμα για περαιτέρω διερεύνηση σε επόμενα μαθήματα).
12. Γράφουν μια-δυο στροφές, ακολουθώντας το μοτίβο του ποιήματος (δημιουργική γραφή).

1.4. Τι προγραμματίζεται να ακολουθήσει μετά τη διδασκαλία:

Στη συνέχεια θα τύχουν επεξεργασίας και άλλα κείμενα βιογραφικά, εκτός σχολικών εγχειριδίων, με ιστορίες αντρών και γυναικών που έζησαν στα χρόνια που εξετάζουμε. Τα παιδιά θα ασχοληθούν με γραμματικά, λεξιλογικά, ορθογραφικά θέματα που θα προκύψουν, καθώς επίσης και με δραστηριότητες προφορικού και γραπτού λόγου. Διαθεματικά, θα διδαχθούν τραγούδια με επαγγέλματα (Μουσική), θα μελετήσουν έργα του Κάσιαλου και θα απεικονίσουν επαγγέλματα με πηλό (Τέχνη). Θα εκθέσουν το φωτογραφικό υλικό, τις έρευνες και τα εικαστικά τους έργα σε ειδικό χώρο στην τάξη τους και θα δοθεί η ευκαιρία στα υπόλοιπα τμήματα του σχολείου να περάσουν, για να δουν την έκθεση και να αντλήσουν πληροφορίες από τα παιδιά της Β΄ τάξης.

2. Διδακτικό Υλικό (π.χ., κείμενα και ασκήσεις από σχολικά εγχειρίδια και τυχόν συμπληρωματικό υλικό):

- Γλώσσα Β΄ Δημοτικού «Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας», Β.Μ. γ΄ τεύχος, σελ. 42, Ποίημα «Δουλειές».

- Καταγεγραμμένη προφορική μαρτυρία της κυρίας Χριστίνας, η οποία δούλεψε ως ράπτρια.
- Λογισμικό Π.Ι. Ελλάδας, Τάξεις Γ΄ – Δ΄, «Επαγγέλματα».
- Έρευνα μαθητών «Παραδοσιακά Επαγγέλματα των παππούδων και των γιαγιάδων μας».
- Μαρτυρίες γιαγιάδων μαθητών/τριών σχετικά με τα επαγγέλματα που εξασκούσαν όταν ήταν νεότερες.
- Δε θα χρησιμοποιηθούν δραστηριότητες γραμματικής από το Τ.Ε. γιατί θεωρήθηκαν μη λειτουργικές και άσχετες με το γραμματικό φαινόμενο που αναδύεται μέσα από το ποίημα (ασχολούνται με ρήματα ενώ το έντονο στοιχείο του ποιήματος είναι τα ουδέτερα σε –ι).